

TARTALOM:

Tárczy Árpád : A főiskola időszerű kérdéséből. — Csorba Géza : Imádság. — Merényi Dániel : Bibliamagyarázat. — Horváth István : Nézzük közelebbről az angolokat. — Bertalan Imre : Beszámoló a regös-útról. — Balogh Béla : Pogány. (Elbeszélés.) — Kolláth József : Református Keresztyén Ifjúsági Egyesületi Munka. — Z. Elek Béla : „Magyar a magyarért“, testvér a testvérért. — Biró Sándor—Harangi László : Béltecki néni. — Kiss András : Tablók előtt. — Deme László : Uj Don Quijote. (Vers.) — Szabó Imre : Könyvismertetés. — Illusztráció „Az elekción versből“. — Híreink.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15-én.

Előfizetési ára: Egy évre 3 P, félévre 1.50 P. Egyes szám ára 50 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

ILLUSZTRÁCIÓK

János 3:16:

Megkérsz valakit az asztalnál, hogy adja tovább a kenyeret. Tovább adják, és te megköszönöd. Nem gondolsz arra, hogy már ezer és ezerszer kértél kenyeret és te mindig megköszönted. Természetesnek tartod, hogy ez így van, hiszen az illem is így kívánja. Az nem furcsa, nem-nem szomorú, hogy nem tudunk ilyen illedelmesek lenni Istennel szemben? Mi napról, napra kapjuk szerető kezeiből áldásait és azt hisszük, hogyha egyszer azt mondjuk neki, hogy „köszönöm“ ezzel egyszer és mindenkorra elintéztük kötelességünket. Karácsonykor adja nekünk Isten a Szabadítót és megváltót. Ne felejtsük el megköszönni neki kegyelmi ajándékát.

János 3:16:

Egy délkinában munkálkodó amerikai misszionáriust kérdésre vonta egyik bennszülött: „Miért nem prédikálsz már mást?“ már három napja csak ezt a Jézust predikálok.

„Mit eszel reggelire? kérdezte a misszionárius. „Rizst“ felelt a kínai. „Ebédre?“ „rizst“, vacsorára? „rizst.“ Tegnap mit ettél? „rizst“. És már évek óta mit eszel? „rizst“ válaszolt a csodálkozó ember. „És miért eszel rizst mindennap?“ „Mert ez tart életben.“ „Látod mi azért predikáljuk Jézust, mert Ő élet a mi számunkra és mi nem tudunk élni Ő nélküle“, magyarázta a misszionárius. Legyen élet a mi számunkra is Jézus Krisztus, szülessünk újjá benne és általa.

Angolból fordította: Berecz Árpád II. é. th.

Az „Ifjúsági Közlöny“ 1938. október 12-én megtartott tisztújító közgyűlésének választási eredménye:

Főszerkesztő:

Z. Elek Béla.

Felelős szerkesztő:

Vályi József.

Szerkesztő bizottság:

Merényi Dániel és Hazagh Mihály IV. é. theol., Szabó Imre III. é. theol., Márton Ferenc V. é. tan. képz., Király István gimn. VIII. o. t.

Főmunkatársak:

Nagy Sándor és Vincze József IV. é. theol., Bertalan Imre III. é. theol., Berecz Árpád II. é. theol., Demeter Gyula I. é. th., V. Balogh Béla V. é. t. képz., Deme László gimn. VIII. o. t.

Híróvatvezető: Takács Béla II. é. theol.

Kiadóhivatali főnök: Csorba Géza III. é. theol.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

Z. ELEK BÉLA

1938. december hó

Felelős szerkesztő:

VÁLYI JÓZSEF

*Téged látlak minden képen,
Mely felém száll messziről.*
(Szász K.)

A főiskola időszerű kérdéseiből.

Karácsony a szeretet ünnepe. Mintha minden hajlékban jobban felszítanák a tüzet a szeretet oltárán ilyenkor és mintha minden szív valóban fogékonyabb volna a szeretet iránt. A sárospataki ref. főiskolának nincs oka panaszkodni, mert nemcsak karácsony hangulatában, de mindig sokan voltak, akik őszintén szerették. Azt mondhatnók tehát, hogy nagy családja van az Alma Maternak s egészen természetesen e családba beletartoznak a Közlöny olvasói is.

A család minden tagjának elsőrendű érdeklődését képezi a tápláló, dajkáló Édes anya sorsa; bizton hisszük, hogy az Alma Mater lelki gyermekeit is érdeklik azok a kérdések, problémák, amelyek most az aktualitás igényével lépnek előtérbe. A Közlöny olvasói bizonyára nagy lelki örömmel vették észre, hogy a világháború után főiskolánk országszerte az érdeklődés középpontjába került. Kitűnő internátusai és más intézményei révén növendékeinek száma az utóbbi években folyton nőtt, bár „Hinterlandjának“ jórészt elszakította Trianon. *A Felvidék magyar tömbjének visszacsatolása által pedig a következő években még több növendékre számíthatunk.* Már most is, e csonka tanévben sokan érdeklődnek a felvidéki szülők közül s bizony jól fel kell készülni fogadásukra, hiszen eddig is 80 és 100 között mozgott az internátusainkba évente fel nem vett növendékek száma. Már pedig egy nevelő-intézetnek és speciálisan a főiskolának az a célja és érdeke, hogy hatósugarát minél szélesebb körben érvényesítse.

Szükségünk van már jelen viszonyaink között is, függetlenül a Felvidékről hozzánk jövő gyermekektől: tantermekre, egy második tornateremre és szükségünk van úgy az angol-, mint a humán- és kis-internátus bővítésére. Az internátusok kérdését magasabb szempontból kell néznünk, mert a fejlődés bebizonyította, hogy az internátusoké a jövő. A gárdák romantikáját megőrizte az idő s azok a szülők is, akik egy-egy szál virágot tűztek talán 30—40 évvel ezelőtt a romantika bűbajos csokrába, ma mindenképen internátusban akarják fiokat elhelyezni. Érzik ugyanis a felelősséget gyermekükkel szemben s látják, hogy az internátusok a meg-hitt családi légkört a nem Drill-szerű fegyelemmel párosítják.

Karácsonykor, a szeretet ünnepén együtt van a család, s megbeszéli az ügyes-bajos dolgokat. A szeretetből fakadó megbeszélésből mindig jó szokott fakadni. Ezért jövőnk az Alma Mater családtagjai, a Közlöny

olvasói elé, hogy felvessük, mit is lehetne csinálni az Alma Mater érdekében? Ki tudna segíteni? A segítsézből mindenki ki veheti a részét, aki szereti a főiskolát! Csak azt ne gondolja senki, hogy majd mások segítenek. *Imádkozni mindenki tud a főiskoláért! Ez nagyobb segítség, mint hitelen emberek gondolnák!* De ez nem elég, ha Isten más talentumokat is adott valamelyikünknek. A segítés módja lehet a *tanácsadás* is; ennek azonban akkor van reális értéke, ha rá tudok mutatni pl. *egy valóban felvehető nagyobb kölcsönre, vagy esetleg ha én magam adom azt a kölcsönt.* (A főiskola, Isten kegyelméből, még senkinek nem maradt adósa.) Legutóljára hagytam a segítésnek azt a módját, ha valaki Isten előtt számadást csinál és azt mondja, hogy *felajánlok ennyit és ennyit a főiskolának.* (II. Kor. 9 : 7.)

Ha kölcsönt tudnánk kapni, vagy már meg is volna a pénzünk, mit tartanánk tehát a legsürgősebben megvalósítandónak a főiskola érdekében? *Kiépíteni a Kossuth-utcai frontot, merőlegesen a gimn. szárnyra.* Ebben a szárnyban nyernénk *új tantermeket*, esetleg beépítenénk egy nagyon olcsó, *modern kis-internátust* 100—120 személyre, megépítenők a *második tornatermet*, s végül a *nagykönyvtár fejlődését lehetővé tennők* a főépületben azáltal, hogy bizonyos termeket (levéltár) kiürítenénk s az új szárnyban rendeznők be.

Senki se gondolja azt, hogy a karácsonyi propaganda akar lenni frásunk! Nem! Az Alma Mater problémáit egyszerűen csak feltárjuk most a Szeretet ünnepének hangulatában a „Család“ előtt. Már az is jól esik a nehéz helyzetben levőnek, ha csak meghallgatja valaki. Hát még ha valakinek jó szava, tanácsa, vagy szíve is van! Már pedig a családtagok rendszerint segítenek is az Édesanyán. Vagy igaz volna a szállóige, hogy könnyebb egy szülőnek hat gyermeket felnevelni, mint hat gyermeknek egy szülőt eltartani? Lehet, hogy néha igaz, azonban az Alma Mater Istenen kívül senkitől semmit sem vár, viszont hálás kegyelettel őrzi nemzedékről-nemzedékre a Lélektől indított jótevők emlékét.

Tárczy Árpád
gimn. és közgazgató.

Imádság.

Lekció: Ézsaiás: 43: 1—11.

Istenünk, Szerető Mennyei Atyánk!

Hálát adunk Néked ezért az új reggelért, melyre virrasztottál; az elmúlt éjjelért, melyen át megőriztél. Áldunk és magasztalunk Téged! Most, mikor új napra indulunk, azért könyörgünk: ne legyen ez a nap szürke, tovatűnő nap, de legyen igazi adventi nap. Atyánk, Te látod a mi lelkünket. Ifjak vagyunk. Sokat várunk, sok minden után vágyódunk az életben. Te tisztítsd meg ezeket. Mindenek felett egyetlen várankozásunk, vágyunk legyen az idvesség, mely adatott a Jézus Krisztusban, kinek hozzánk közeledését érezzük meg ezen a napon is.

Teremtő Atyánk! Ha bűneink elnyelő árjában járunk, Te szólj hozzánk: „Ne félj, megváltottalak, enyém vagy!“ Mi bizonynyal megtartatunk. A bűn árja el nem nyelhet, mert Te velünk vagy. Szenvedéseink közt is ez a mi támaszunk. Ezt a bizodalmat soha ne vedd el tőlünk!

Mikor magunkért könyörgünk, népünkért is felemeljük esdő szavunkat. Bocsásd meg magyarságunk bűneit. Legyen ez a nép a te szolgád, akit elválasztottál. Bűneiből hozd ki ezt a népet, mely vak, pedig vannak szemei; mely süket, pedig vannak fülei. Igaz advent után küld el hozzánk az Idvezítőt, a Megváltót. És a mi ajkunk vallja: Te, Te vagy a mi Urunk, Istenünk, rajtad kívül nincsen szabadító!

Áldj meg Teremtőnk, egyeseket és népet egyaránt, kegyelmedből a Te akaratod szerint az Úr Krisztus érdeméért. Ámen. Csorba Géza III. é. th. imádsága az 1938. dec. 9-én tartott reggeli áhitaton.

Bibliamagyarázat.

Dániel 6 : 26b.: „*Ő az élő Isten és örökké megmarad, és az ő országa meg nem romol és uralmódása mindvégig tart.*“

Dániel könyvének apokaliptikus világa nem áll távol a mi világunktól sem. Az emberi élet két világának harca, amely végig kíséri ezt a könyvet. a mi világunkat is jelképezi. Megfigyelhetjük mai magyar életünkben is azt a heroikus küzdelmet, azt a teljes életátadást, amely által Dániel, — mint Isten elhívott prófétája — a szuverén Úr akaratát: szeretetét, jóságát, gondviselését, de haragját, mindent elsöprő hatalmát is, ha kell, olyan megrázó módon jelenti meg a mindíg vajjúdó világnak.

Örök figyelmeztetés ez az ige arra, hogy Istent letagadni nem lehet soha. Hiába volt Dárius király mesés kincsek ura, országok hatalmas királya, Istennek egy kiválasztott edényén keresztül tapasztalnia kellett, hogy „*Ő az élő Isten.*“ Ez az ige tehát mindenekelőtt arra akar rámutatni, hogy Isten élő Isten és mint ilyen egyedüli Isten. Milyen sok élettelen istent imádtak Dániel korának emberei is. Komoly vallásos meggyőződéssel hittek különféle isteneikben. De az igaz, élő, egy Isten akarata következtében, amelyet megjelentett prófétája, Dániel által, rá kellett döbenniök, hogy nagy sötétségben botorkáltak. Dárius király szívét annyira megragadta az élő Isten csodálatos hatalma, hogy egyszerre országos törvényre emeli az igaz Isten tiszteletét.

Hozzánk akkor szól ez az ige, ha feltesszük a kérdést, hogy élőnek, egynek, igaznak tudjuk e magunk felett Istent? Mi, akiknek Krisztusban életté lett Isten. Ilyen-e nemzeti, családi és egyéni életünk hogy abból az élő Isten dicsősége sugárzik szerte a világban? Isten parancsainak alázatos magunkravállalását mutatja-e társadalmi és szociális berendezkedésünk? Örömmel látjuk, hogy a magyar élet hallja már az ige parancsszavát.

A nemzet azonban csak úgy töltheti be nagy misszióját, ha a család is az élő Isten rendelte hivatása magaslátán áll. Az egykés családok élete nem ezt mutatja, az ilyen családok életében nem napról-napra meghívott vendég Jézus, mert hiányzik az imádság az ilyen családból. A mi szomorú, megromlott, bűnökkel teli magyar életünkben csak úgy történhet valami boldog változás, valami nagy csoda, ha Krisztus lelke tölti be úrja a családi hajlékokat.

Végso fokon a nemzet, a család ereje, virágzása az egyének életétől és minőségétől függ. Milyen viszonyban vagyok én Istennel. Ha az élő Isten ha-

talmas keze és iránymutató törvénye alatt tudom magam, akkor az ő kegyelmének felém sugárzó ereje családom és nemzetem szolgálatára készítet. Mindekelőtt tehát nekem kell rendezni függő kérdéseimet Istennel, de nem azért, mintha Isten hatalma az Ő hozzám való viszonyától függne, — hiszen Ő teremtető hatalom — hanem azért, mert az én egyéni életem csak a mellette megvívott harcban válhatik teljessé, szolgáló életté. Aki Isten mellett döntött, aki engedte, hogy a kegyelem tiszta fénye áradjon feléje, az családja, nemzeté Isten felé vezetését feladatának, élete egyetlen céljának és kötelességének tartja majd.

A döntésnek ez a formája sohasem lehet esetleges. Isten teremtető, élő volta követeli ezt. Mászt nem tehetek. Be kell látnom, hog Ő minden, én pedig semmi vagyok. Ő uralkodik, én pedig szolgálok neki.

Végre egy tanítás hangzik felénk ebből az igéből, amelyet most adventben különösen meg kell hallanunk. Isten segít is minket, ha engedelmességgel szolgáljuk az Ő dicsőségét. Dánielt is megsegítette mindannyiszor. Elküldte angyalait, hogy őrködjenek felette még az oroszlánok vermében is. Minket is számon tart egyen-egyen. Minden cselekedete, amit értünk tesz, irgalmának megnyilatkozása. A csodálatos az, hogy ennek megtapasztalása nem maradhat visszhang nélkül, az én egyéni életemet is mozgásba hozza és feléje vonzza. Advent az ilyen megtapasztalások és elindulások ideje. Készülés a találkozásra. Útban vagy-e már? Krisztus mindenkit vár.

Merényi Dániel.

Nézzük közelebbről az angolokat !

Egy amerikai író Angliát oly házhoz hasonlította, melyben semmit sem dobnak el, ahol nemcsak a családi képeket őrzik meg, hanem a régi konzervdobozokat, a dióhéjakat, az üres palackokat. az ócska ruhákat és az elhasznált lyukas cipőket is. Anglia egész közléte valóban tele van ma már túlnyomóan érthetetlen furcsaságokkal és egész irodalom keletkezett, mely azoknak multját a történelemből kiásva, értelmüket eredetükkel magyarázza meg.

Hajdan London közbiztonságát sőt a király hatalmát is veszélyeztette a vidéki főurak nagyszámú cselédsége, amely a főurak libériáját viselte. Ez okból a király megtiltotta, hogy a Lordok egyenruhás kísérettel jelenjenek meg a fővárosban, kivéve a főtisztviselőket és a minisztereket, akiknek viszont a város megfelelő mennyiségű fekete posztót adott, hogy személyzetüket ezzel a ruhával felszerhelhetővé tegyék. Noha London ily támadási veszély már századok óta nem fenyegeti, a minisztereknek és magasabb udvari tisztviselőeknek a város részéről még ma is egyenként négy és fél rőf posztó jár, amelyet London tanácsa minden év december 10-én választ ki és küld meg.

Legtöbb ma már érthetetlennek látszó szokáscsökevény az angol parlament köré csoportosul, de nagyrésztük arra szolgál ma is, hogy a törvényhozás függetlenségét hangsúlyozza, mint például a szabály, hogy a királynak trónralépte után nincs joga a képviselőházban megjelenni, vagy hogy a képviselőházban a Lordok házát sohasem hivatalos néven, hanem mint „más helyet“ emlegetik. Ismeretes, hogy az 1605 i Guy Fawkes féle összeesküvés emlékére a királyi ör-

ség a parlament összeülése előtt most is gondosan átkutatja az épületet és ma is égő kézilámpással járják be a westminiszteri palotát, amely villamos fényárban úszik. Ugyanennek az összeesküvésnek az emlékéét őrzi a szabály hogy a parlament üléséhez az idejében a háznak egy ajtaját sem szabad elzárni, sőt ha véletlenül képviselő követi el a súlyos hibát, a mentelmi bizottság elé kerül.

Ha már itt tartunk, valami olyasmit szeretnék elmondani, ami magyar fülnek nagyon is idegenül fog hangzani: senki sem politizál, illetve csak azok politizálnak, akiknek hivatásuk az; rábízzák politikusaikra ezt a ma meglehetősen „piszkos” munkát. Mikor én kint jártam a cseh kérdés erősen ki volt éleződve. Ép akkor történt, hogy egy Hutton nevezetű ember megdöntötte a régi crikett recordot. Az egész ország lázban volt. A lapok hatalmas betűkkel hozták: kálapot le Hutton előtt! — a cseh kérdést meg lehetett aztán szerényen az alcímek között találni. Boldog ország, ahol mindenki azt csinálja, amihez ért.

Persze sokat kell érintkezni velük, ha jól akarjuk megismerni őket. Kellemtelen megszokni a How do you do-val való köszönést, van aki illedelmesen rávágja, hogy ő köszöni szépen, jól van, nem tekintve bal lábában lévő reumáját, de aztán belejön az ember és nagyon öntudatosan felel vissza: How do you do.

A társalgásban a legelső szabályt így lehetne megfogalmazni: hallgass sokat, vagy legalább is csak akkor beszélj, ha kérdeznek. Andre Maurois ezt mondja: száz angol egy szobában kevesebb zajt csinál, mint bármilyen két más nemzetiségbeli. Másutt pedig így ír: ha három évig hallgatsz Angliában, az emberek majd lassan kezdik mondogatni: lám elég kedves ember.

A nevetésre vonatkozóan pedig Chesterfield lordot kell idéznem: ha már a nevetést említjük, különösképen óvom önöket tőle, szívből kívánom ugyan, hogy sokszor lássák önöket mosolyogni, de sohase hallják ebben az életben. Persze ez sok túlzást is tartalmaz, sőt, ha elmegyünk egy vígjátékra akár színházban, akár moziban, azt fogjuk találni, hogy egy egy jelenetnél röhögési orkánok zúgnak. Mentségükre szolgál, hogy olyankor sötét van. (Folyt. köv.)

Horváth István gimn. VII. o. t.

Beszámoló a regős-útról.

„A Sárospataki Ref. Főiskola, mely minden magyar s főként minden református magyar örök hálójára méltóan, évszázadok óta szőrja lelki-kincseit, husz évi megaláztatásunkból való felszabadulásunk első boldog napjaiban, már is kedves ajándékkal lepett meg bennünket, elküldvén hozzánk teológus cserkész-regős csoportját“. (Idézet a bírálatokból.)

Élményekben, tapasztalatokban gazdag utunk volt. Boldogok vagyunk, mert mint iskolánk regős diákjai járhattunk azon a területen, melynek „Alma Mater“-e volt az öreg iskola.

Előbb néhány statisztikai adatot közlünk utunkról. Mintegy három hetet töltöttünk a felszabadult felvidéken. A következő helységekben végeztünk regős szolgálatot: Királyhelme, Perbenyik, Kisgéres. Nagygéres, Örös, Nagykövesd, Kiskövesd, Legenye; Alsómihályi, Bodzásujlak, Csörgő, Kistoronya, Nagytoronya,

Magyarsas. Imreg, Szürnyeg, Garany, Abara, Deregyő, Nagykapos. A 20 községben kb. 7000 hallgatónk volt, ebből 1200 körül van a szlovák hallgatóság száma.

A legtöbb községben két szolgálatot végeztünk. Először istentiszteletet tartottunk, melynek minden funkcióját mi végeztük. Három és négyszólamu énekszámokat iktattunk a liturgia egyes részei közé. Istentisztelet után tartottuk a község legnagyobb helyiségében, ha nagyon sokan voltak szabad terén, magyar nótáesténket.

Egy faluban k. b. 24 órát töltöttünk. Igyekeztünk minden órát kihasználni. Rendszerint ebéd után érkezünk meg egy faluba. Első dolgunk az volt, hogy tudomására hoztuk a falunak, hogy regős cserkészek vagyunk és magyar nótáestét rendezünk. Azért is szükség volt annak hangsúlyozására, hogy kik vagyunk, mert hiszen ott nagyon kevesen láttak magyar cserkészt s ha este felé nagy árvalányhaj bokrétánkat meglátták, csendőröknek néztek. A közhírré tétel dobszó útján történt sokszor a magunk közül kikerült kisdobos hirdetése által. 5 órától 6-ig volt az istentisztelet. Kevés szünettel ezután megkezdődött a nótá-est. Műsorunk olyan volt mint a harmónika, ha sokáig nyújtottuk akkor is szólt, néha három óráig is eltartott. Daloltunk három-, négyszólamu katonanótákat; régi és új magyar nótákat; voltak komoly és víg szavalatok, klarinett, hegedű stb. A legemelkedettebb hangulat akkor volt, amikor műsorunkba a közönség is bekapcsolódott speciális helyi nótáival. A műsor végén daloltuk a szebbnél szebb nótákat. Nehéz volt elválni a hallgatóságtól, mégis boldogan távoztunk a legkisebb iskolából is, mert míg szállásunk felé mentünk, innen is, onnan is, közletről és távolról, gyermekek és öregek ajkáról váltakozva szóltak a szép magyar nóták. A husz év óta lelkek mélyére szorított sok-sok nóta most egyszerre mind előtört.

Másnap reggel ismét istentiszteletet végeztünk. A délelőtti programja mindig gazdag volt. Megnéztük a nevezetességeket; gyönyörködtünk a népviseletben, népi táncokban, melyeket a falu ifjúsága mutatott be. Iskolákban tanítottuk a Hiszekegyet, Szózatot; családokat látogattunk fényképeztünk stb. Sokat lehetne beszélni a jó ebédekről melyek még emlékezetesebbé tették azáltal, hogy sok helyen a lányok hordták össze. Ők főzték és tálalták fel. Ebéd után emlékeket kaptunk: Kendőket, sok-sok virágot s felvirágozott kalapokkal, feldíszített kocsi-ban mentünk a következő faluba.

Több faluban találkoztunk szlovák testvérekkel. Hamarosan megtaláltuk a kapcsolatot velük is a legnemzetközibb nyelv, a nóta segítségével. Szlovák dalokat tanultunk és ők is örömmel daloltak szép magyar nótákat. Szemükből láttuk, hogy nekik is örömet tudtunk szerezni. Naplónkból idézzük egyik lelkipásztor úr szavait. „A szlovák magyar testvériség ápolásával bizonyítást tettek arról, hogy azon az uton járnak, melyen az ezeréves Magyarország határai véráldozat nélkül is visszakerülnek.“

Miért mentünk regőlni? Az már Patakon oltódott belénk, hogy sokszor megérezzük az idő aktuális voltát. Úgy éreztük, hogy szolgálunk hazánknak, iskolánknak, de meg a felszabadult testvéreknek is azáltal, ha visszük ifju-dalos szí-vünket, a magyar beszédet, nótát, hogy felejtsék a hosszú szenvedés, a kereszt-hordozás súlyát és szomorúságát. Úgy éreztük, hogy most a legfogékonyabbak a lelkek; örömeső hullott, megáztatta az eltikkadt földet, most van ideje az ülte-tésnek. Most van az az idő, amikor megéreztük Isten közelségét, hogy Ő volt az, aki kihozott minket a szolgálat házából és Ő aki eddig velünk volt, ezután is megsegít bennünket.

Isten üzenete átadása után iskolánk tizenetét tolmácsoltuk, azt, hogy újra kitarja tápláló keblét a Felvidék felé, azt, hogy vár és hív mindenkit megszentelt falai közé, aki csak igaz tudomány után szomjuhozik, hogy ezután újra elfogja küldeni követeit: a tógátus diákot és a harisnyás mendurt. Milyen boldogok voltunk, mikor feleletet kaptunk az „Alma Mater“ üzenetére. Had mondjuk el Néked innen ezt a feleletet: Nem feledték el az öreg édesanyát husz esztendő alatt. Örömkönny csillogott a volt pataki diákok szemén, az apró gyermekében pedig a reménység tüze gyult mikor mondták: Én is pataki diák leszek!

Munkánk eredményét, sikerét nem mérlegeljük, de azt meggyőződéssel valjuk, hogy mint theologusok, cserkészek, regősök és mint pataki diákok szolgálatot tettünk hazánknak és iskolánknak. Erről tanuskodnak katonai hatóságok, lelkipásztorok, tanítók bírálatai és igazolásai, hogy van eredménye a regős munkának. A sok bírálatról had vegyek egyet befejezésül. Dr. Magda Sándor püspök úr jegyezte naplónkba: „A sárospataki regős cserkészek nagyon szép és áldásos munkát végeztek. Mint öreg pataki diák büszke vagyok az Alma Mater új hajtásaira. Isten áldása legyen az ősi főiskolán, tanárain és diákjain, református anyaszentegyházunkon s magyar hazánkon!”

Minden elismerés, köszönet Néked szól sok-sok pataki diák Tápláló Édesanyja.

Bertalan Imre regős cserkész.

POGÁNY

Irta: BALOGH BÉLA V. é. tan. nőv. **ELBESZÉLÉS**

Hat éves lehettem... Szomjas kíváncsisággal hallgattam az öreg Szuromi bácsi minden szavát. Így, télidőtájt, fát vágott nálunk akkoriban az öreg. Én mindig körülötte ólálkodtam. Nem törődtem a csikorgó hideggel. Szuromi bácsi érdekes meséi elfeledtették velem, hogy fázom. Néha, nagyon néha betakargatott feketefürtű subájával — mikor már a bőröm kékeszöldben játszott — s kieresztette jószágos lelkének tarka pillangóit. Mesélt az öreg. Katonákról, fegyverekről, ágyukról, sebesültekről és halottakról mesélt borzasztó meséket. De legnagyobb hévvel mindig a sebesültekről beszélt, mert az ő becses személye szanítéc volt a világháborúban.

És most 15 év multán elmesélem én azt a történetet, amelyiket legtöbb-ször elmondattam vele s melynek ő — szerinte — szem- és fültanuja volt.

I.

Harmadnapja dörögtek az ágyúk. A lövészárokbán a kiéhezett katonák láb-szárközépig dagasztottak a félig alvadt vérben. A tűzokádó gépfegyverek őrjítő lármával kelepeltek mindkét oldalon. Itt keserves nyögés, ott lélekfagyasztó síkoly, emitt halálhörgés, amott féktelen káromkodás zaja vegyült a fegyverropogásba. A még életben lévő katonák befröcskölt, bemajszolt véres arccal, az éhség és szomjúság miatt lógó nyelvvel, az álmatlanságtól pedig üveges és kidülledt szemekkel néztek a halállal farkasszemet.

Délután három órára döntő offenzívára készült a csapat. A tiszt urak lázas idegességgel osztogatták a szükséges parancsokat. A káplárok, fráterek és

cugszfűrerek — mint valami kiskirályok — kommandírozták az elcsigázott, murcos közlegényeket.

Pont három óraker kiadták a jelszót:

— Szuronyt szegezz! Előre!

Garami tiszteletes úr (tábori lelkész) megáldotta a halál árnyékának völgyébe rohanó katonákat és égreemelt szemmel Istenhez fohászzkodott:

— Atyám, a Jézus által! Könyörülj ezen a halál torkába rohanó népen! Segítsd diadalra az ő fegyverüket! Azoknak pedig, akiket pedig, akiket jönnek látsz magadhoz szólítani, adj csöndes nyugovást, a Te Szent Fiadban megváltottaknak pedig, hisszük, megadtad bűnbocsátó kegyelmedet.

Fönt a levegőben ekkor már százzámra köszöngettek egymásnak a bömbölő gránátok.

— Uram, Jézus, segíts! — hangzott innen-onnan.

A csatasor balszárnyán valaki Máriát hívta segítségül.

Ebben a pillanatban olyan kacskaringós káromkodás zörgette meg a levegőt, amilyenre a világ összes népei között csak a magyar ember képes.

Némelyek megborzadtak.

A káplár szúrós, fagyos tekintetet vetett a káromkodó felé.

— Ugyan, Pogány, nem félsz az Istentől?!

Nem tudom, a neve volt-e Pogány, vagy csak rákentek és úgy tapadt hozzá, de a természete a pogányénál is pogányabb volt.

— Istentől?! — és gúnyos mosolyra húzta a száját. — Én csak attól félek, aki létezik. Aki nem létezik, attól nem. Isten pedig — tudomásom szerint — nem létezik, mert ha létezne, talán csak megelégné már ezt a sok vérontást.

— Igazsága van! — bólogattak jobbról is, balról is.

Egyesek keresztet vetettek magukra, mások a haldokló Jézus szavait mondogatták: „Uram, bocsásd meg nekik...”

Az osonó, lopakodó csapat az előtte lévő ingoványos nádasst megkerülve, annak a másik oldalán széles, zöld, pázsitos legelőre ért. Ellenségnek se híre se hamva.

De — Uram, Isten! — hirtelen, mintha életre kelt volna a nádasnak minden szála: özönlött belőle a tömérdek sok muszka.

Pillanatok alatt medütközött a két csapat.

Ki szuronnal, ki puskatussal. Ki hogy érte jobban.

A pokoli tüvöltésből náha-néha kihallatszott Pogány ordítása. Káromkodott, szidta a muszkát a „hét szentség“-gel, Istennel, Jézussal, ahogy a szájára jött, miközben puskája boldogabbik végét rettenetes erővel forgatta maga körül.

Patakokban csörgedezett a vér. Dőlt a rend a nagy Kaszás előtt, mint aratáskor az „élet.”

Pogány habzó szájjal, csikorgó fogakkal osztogatta a halált. Akinek egyszer odavágott, azt nem lehetett többé felismerni: szétloccsant a feje. S mikor már körülötte nem volt, akit üssön, vágjon, a sebesülteknek osztogatta e kegyelemdöféseket. Közben pedig vakmerő, istentcsúfoló szemtelenséggel mosolygott föl az égre:

— Isten, no mit szolsz hozzá?! Jól megy?

És gyönyörködött, kéjelgett az agyvelőfoszlányokkal és darabokra tépett végtagokkal tarkított pokoli szenvedésben.

— Na, dögök, hát így védelmez benneteket az Ur? Hát mér nem kiabál-
tok neki? Vagy ti csak akkor kellettetek, ha nincs rá szükségetek? Látjátok a
Pogányon a golyó se fog!

És jót kacagott, mikor valamelyik hebegni, vagy nyöszörögni kezdett.

— Istenfélő kutyák! Nézzétek meg Pogányt! Nézzétek csak! Még a halál
is retteg tőle...

S ebben a pillanatban siketítő ordítással terült el a véres nyöszörgő, hörgő
sebesültek és a darabokra vagdalt emberronsok között.

II.

Pogány eszméletlenül feküdt a katonakórház egyik sötét, dohos kórtermé-
ben. Az oldalán hatalmas seb tátongott, a tüdeje hörgött, orrán, száján pedig
buborékolt a vér.

Az ezredorvos fontolgotó szakértelemmel nézegete a sebet.

— Tüdőlövés — állapította meg.

— Meg kellene operálni. Hátha...

— Megpróbálhatjuk.

Ennél a szónál fellélegzett a beteg. Csodálkozva bámult körül. Fakó sze-
meivel mintha azt kérdezte volna:

— Hol vagyok? Fegyvert ide fegyvert! Én vért akarok ontani!

A segédorvos nem láthatta a gyötrődő, vonagló arcot, mert háttal állt felé.
Flegmatikus gesztussal gondolta ki az ezredorvos gondolatait:

— Megpróbálhatjuk. De azt hiszem, itt már csak a jó Isten segít.

Pogány nyöszörögve fordította szemét az orvosok felé. Lassan, nagyon las-
san tisztulni kezdett az agya. Megismerte az ezredorvost.

— Ah, hiszen ez itt a kórház! Ez a segédorvos, az a főorvos, amaz pe-
dig az ezredorvos. Oldalra fordította a fejét.

— Igen, ezek itt sorban a betegek. De én minek vagyok itt? Ééén? Én,
a kórházban, akin a golyó se fog?!

Oldalába belenyílt a fájdalom, hogy felszisszent belé. Sebéhez kapott,
melynek nyílásán megalvadt a vér. Ekkor jött rá, hogy meg van sebesítve. S
fájdalmában éles fogaival véresre harapta tajtékozóját.

A kis kórterem még csengett a segédorvos szavaitól.

Pogánynak kidülledt a szeme. Reszketett, hogy nyiszorgott belé a rozoga
vaságy. Szívébe vágott a segédorvos szava: „Azt hiszem, itt már csak a jó Isten
segít!” Lelki szemei előtt egy másodperc alatt lepergett eddigi életének minden
ocsmány pillanata: a korcsmai duhajkodások, a titkolt bűnözések. Megje-
lentek rongyos gyermekei, gondbarázdás arcú, könnyező szülei. Látta télvíz ide-
jén ingválban, meztláb tőle sikoltva menekülő feleségét; látta magát részegen
a pocsolyában hemperegni. Látta a templomban üresen ásitó padot. Halotta Isten-
hez bosszúért imádkozni a sok általa kiontott vért. Látta megmozdulni a sok
lopott holmi óriási garmadáját. És most az a sok-sok Krisztus-kereszt, melyet
úton-útfélen és itt, orosz földön szentségtelen, szennyes kézzel, csúfolódva ő a
porba döntött, mintha mind-mind az ő vállaira dülne. És most meg kell halnia,
mert itt már csak a jó Isten segít...

Mint sebzett orosz lán ordított fel ennél a gondolatnál. A hő, aki eddig
vigyorgott a halál szemébe, most félt reszketett. Görcsösen összekulcsolta a ke-
zét. Imádkozni szeretett volna, de az Istennel nem mert szóba állni.

Meg kell hallnom! Nem úgy mint embernek...

Elvesztette öntudatát. Hörgött, hánykolódott s mire az orvosok lekötözték, sebéből újra megeredj a vér...

* * *

Megoperálták.

Sápadtan, kiaszottan, mozdulatlanul feküdt mint egy halott. Ha egy pillanatra magához tért, rögtön a fülébe csengett az a „borzasztó” mondat „Itt már csak a jó Isten segít.”

Csodálatos! Ő, aki kacagni mert valamikor az emberek szenteskedésein, most reszket Isten pusztá nevéől is. Reszket és fél attól az Istentől, akinek nevét ő olyan kacskaringósan tudta variálni, ahogy rajtakívül senki az egész hadseregben. — Borzasztó lehetett ez az érzés!

— Meghalni, kimulni, megsemmisülni! Igen ám, hacsak eddig lenne! De mi lesz a halál után? Túl a síron? Ki tudja, hátha csakugyan igaz, amit a papok beszélnek? Hátha igaz a túlvilági élet mondája? Ki tudja? És ha igaz, mi várhat ott énreám? Réám, aki életemben sohase tettem egy parányi jót?!

Ilyenkor újra eszébe jutott az orvos szava: „Itt már csak a jó Isten segít!” És ez a tudat tépte, marta, perzselte a lelkét. De az Istent nem merte megszólítani.

Hányszor kulcsolta össze görcsösen a kezét! De hiába. Lelkében halva születtek a gondolatok. Ajkán megfagytak a szavak. Nem tudott imádkozni...

III.

Az élet időmérőjén peregtek a homokszemek.

Az órák lassú cammogással nógatták tova a lomha perceket, hogy helyükbe egy örökkévalóságnak tetsző éjszakát ültessenek. Vak, sötét, szellemidéző éjszakát! Pogány feje fölött ilyenkor mindig éget a gyertya. Égett világos virradatig, mert a sötétben — valami lélekfojtogató félelem miatt — nem tudott elaludni.

Egy alkalommal Garami tiszteletes meglátogatta a betegeket. Sokáig ült Pogány ágya szélén, nagyon sokáig. Nem lehetett kivenni, miről beszélgettek. Annyi látható volt, hogy néha mosolygott, néha meg könnyezett a beteg. És mielőtt a lelkész elbúcsúzott volna tőle, valami aranybetűs, fekete könyvecskét nyomott Pogány sovány, reszkető, hideg ujjai közé.

Éjszaka volt. A gyertya mint mindig, most is égett Pogány feje fölött, az ablakpárkányon.

A főorvos és a segédorvos halk beszélgetéssel jöttek a műtőterem felől.

A sötét folyosón kísérteties hangzavarrá vegyült a kórtermekből kiszűrődő nyögések, jajgatások és horkolások zaja. — A két orvos csak jött lassan, óvatosan.

Egyik kórteremből gyertyafény sugárzott ki a rozoga fenyőajtó repedésein át. Itt megállottak. A főorvos közelébb hajolt az ajtóhoz és egy kihullott görcs hézagján keresztül bekukucskált.

Pogány az ágy szélén ült. Kezében tartotta azt a kis fekete könyvet, melyet a tiszteletes úrtól kapott. Mozgott az ajka. Olvasott. Szeméből pedig peregtek a könnyek.

* * *

A főorvos meghúzta segédje kabátját és halkan, átszellemlülve lihegte neki:

— Nézd Laci, nézd csak! Pogány imádkozik!

— És — honyorított egyet Szuromi bácsi nagy, bozontos, göndör szemöldöke alatt — én is, a tulajdon két szememmel láttam: csakugyan imádkozott.

Református Keresztyén Ifjúsági Egyesületi Munka.

Mindenekelőtt a mult számban említett „*Szilveszter est*“-ről szeretnék néhány gondolatot mondani.

Szomorú, de az az igazság, hogy legtöbb helyen és legtöbb ifjúnak az életében a Szilveszter a mulatozásnak, a bűnnek a napja. Sok, nagyon sok ifjú bukik el ezen a napon.

Ha valahol életmentő lehet az ifjúsági munka, itt az lehet, sőt az kell, hogy legyen.

Hogyan töltheti be ezt a misszióját az egyesületi munkánk?

Rendezzünk „*Szilveszter est*“-et. — Ha lehet, csináljunk egy műsoros-estet. Hívjuk meg erre a gyülekezet felnőtt tagjait is. Sok embert visszatarthatunk ezzel is a Szilveszter-éji korcsmázástól.

A műsoros est után szedjük össze az ifjúsági egyesületi tagokat és maradjunk együtt éjjel utánig.

Ezt az együttléteket használjuk fel arra, hogy beszéljünk komolyan a fiukkal. Mondjuk el, hogy ez az éjszaka egyáltalán nem a mulatozás ideje, hanem a komoly önvizsgálaté. Az éjjel előtti félóra pedig különösképpen a komoly magába szállás félórája. Nézzük meg, hogy Isten mire tanít a Szilveszter éjszaka által. Azt akarja Ő, hogy mint ahogy maradék nélkül elmúlik, tova tűnik az ó év, úgy múljanak el a mi bűneink is. Áldásos, ha minden ifjú felírja egy szelet papírra egy bűnét, melyet szeretne, ha az őszentével együtt elszaladna. Ezeket a papírlapokat azután egyenként olvassuk fel, — néhány gondolatot is fűzhetünk hozzá — s aztán gyertya lángjánál elégetjük. — A cédulákra természetesen senkinek nem kell a nevét reá írni. — Aztán imánkban kérjük Istent, hogy e bevallott bűneinket bocsássa meg.

Mit csináljunk január hóban az Egyesületben?

Testi munkaképpen: folytassuk a lombfűrész munkát.

Értelmi munka: Utazzunk tovább az „Ismerjük meg hazánk földjét!“ — sorozatban. Menjünk el egy ízben Budapestre! Azok, akiknek nincs képeslap-gyűjteményük, vezessék az Egyesületet a visszacsatolt felvidékre. Képet bőven találni a napilapok mellékleteiben, és a Pesti Hirlap Képes Vasárnapjában!

Egy alkalommal tartsunk előadást és megbeszélést „A szép“-ről. Jó, ha viszünk tájképeket, virágos levelezőlapokat stb. Mutassunk szépet és csúnyát. Fejlesszük ezzel az izlésüket is az ifjaknak.

Két alkalmat használjunk fel arra, hogy tanítgassuk az ifjakat hangjegyet olvasni. Mennyivel használhatóbb énekkari tagok lesznek ezekből a tagokból! Beszéljünk egyszer arról, hogy mi is a „Farsang“?

Szociális munka: „Miért jött el Jézus?“ (János 10:7—15.), „A bölcsesség“ (Pélo. 1:7/a.), „Éneklő és muzsikáló ifjúság“ (33. zsolt. 1—4.), „Örvendező ifjúság“ (Préd. 12:1.), „Jegybenjáró ifjúság“ (Hóseás 2:18—19.), „Istenben bízó ifjúság“ (Péld. 3:5.).

Mit csináljunk februárban ?

Testi munka : „Lombfűrészlet“ — folytatása. (Festés, politurozás !)

Értelmi munka : Egy összejövetelen beszélgetésünk az „Okszerű gazdálkodás“-ról. A hangjegyet olvasást úgy folytassuk, hogy most tanuljunk meg egy pár szép magyar nótát. — „Ismerjük meg hazánk földjét!“ — még van ismeretlen rész egész bizonyosan, most utazzunk arra ! Egy este beszélgetésünk a „Telekkönyv“-ről. Mondjuk el máskor azt, „Hogyan készül a pénz?“

Szociális munka : „Elsősegély nyújtási tanfolyam“ folytatása. A seb. A kötőszerek és a sebkötözés. Segélynyújtás különféle baleseteknél. A legfontosabb egészségi szabályok.

Lelki munka : „Modern ifjúság“ (Péld. 22 : 28.), „Krisztusért üldözött ifjúság“ (II. Tim. 3 : 12.), „Elcsendesedő ifjúság“ (Márk. 1 : 35.), „Haragtartó ifjúság“ (Eféz. 4 : 26.), „Alvó ifjúság“ (Eféz 5 : 14.), „Dicsőséget sovárgó ifjúság“ (Gal. 5 : 26.), „Megnyílt fült ifjúság“ (Péld. 23 : 19.).

Adja a kegyelmes Isten, hogy e néhány gondolat lehessen *mag!* — s teremjen gyümölcsöt, az *Ő dicsőségére.* Kolláth József IV. é. theol.

„Magyar a magyarért“, testvér a testvérért.

Azok helyett látogatjuk a szegényeket, akik adományaikkal lehetővé tették azt nekünk. Azoknak írunk most, akiknek filléreit és pengőit a szeretet kenyérré változtatta a felszabadult Felvidéken.

Járjuk a falvakat. Diáktestvérek : a ti összegyűjtött filléritekből osztjuk szét a cukorkákat a gyermekek között, hogy legyen azoknak is valami édesség a szájkban, akiket eddig csak keserűséggel tápláltak.

Beteg testvérekhez visz az úntunk. Helyetteket megyünk, a ti szereteteket is visszük. És milyen hálásan tekintenek ránk a kicsi lelkek könnytől homályos szemükkel ! Az arcuk kipirult a láztól, de még a himlő sebhelyei sem tudják eltitkolni a gyermeki lélek szépségét. Csúnya hályogot látunk egy másik leányka jobb szemén. A másik szeméből, magyar beszédjéből megértjük, hogy két szemmel szeretné látni a szebb magyar jövőt. Nem adatott meg neki. Utolsó percben vittük kórházba. Isten áldása, hogy a másik szemét nem kellett kivenni.

Sír egy nyolctagú családot egy másik faluban. Zokogásuk a zord ősz elől bezárt ajtón keresztül is kihallik az utcára. Homályos szemmel lépünk a házba. Este van. Az éjszaka előreveti árnyékát erre a családra : ezért a könnyezés. Valaki bölcső fölé hajlik.

A legkisebb, a testvérek szemefénye ott fekszik a bölcsőben. Égő szemét csak néha nyitja fel. Csodálkozva nézi a sírókat ; mintha már közelebb lenne azokhoz, akik már nem hullatják könnyöket a halál miatt. Ott jártunk, ahol az Isten csak néhány perccel előzött meg minket és szomorúsággal látogatta meg ezt a családot. Nem magyarnak született, de egy halottal több lett a nagy magyar temetőben.

Főlegyenesedik a bölcső fölé hajló. Barát. Isten előtt hajolt meg ; aki egyik kezéből a másikba tette a kedves lelket. Tusázott Istennel a gyermekért. Oroszul imádkozott imádkozott a kicsi magyar lélekért. — Amit nekünk mond, nem értjük, de hisszük, hogy amit Istennek mondott, Ő azt meghallgatta. Ki tudja, miért cselekedett másként, mint ahogyan kérték ? ...

Másik faluban 25 kisgyermek és felnőtt gondol majd rátok hálával, ha felkelnek beteg ágyukból. Orvost hívtunk. Andráska kézzel-lábbal tiltakozik a doktor bácsi hideg keze ellen. Csendesen fekszik a másik, lélekzeni is alig tud már. Köhögés rázza Erzsike testét. Tépi, mint süvöltő szél az ellenállót. Vajjon melyik lesz erősebb?

Velünk jöttök, Diüktestvérek, ti is. Ugy-e imádkoztok ti is azért, hogy ezek az új testvérek meggyógyuljanak?
Z. Elek: Béla.

BÉLTECKI NÉNI.

„Jobb a paréjnak étele, ahol szeretet van,
mint a hizlalt ökör, ahol van gyűlölség.“
(Példabeszédek 15: 17.)

Mily kicsiny egy susinkadarab s mily sok emléket idézhet. Asztalunk előtt rágsálva a száraz körte-kunkorékot, érezzük ízében a szegényes amerikai-magyar ház jóságát s mézében a szeretet édességét. A száraz gyümölcsselet vezet gondolatunkat s túl országokon, a nagy óceánon, Amerikában pihenteti meg vándor magyar lelkek egyszerű tanyáin. Elvezet Bridgeport West end-jére s ott is Béltecki néni Orland Street-i házikójába.

De kicsoda Béltecki néni? Számunkra nemcsak egy kedves öregasszony, de idegenbe szakadt sok más drága magyar lélek szimbóluma is. Ott született, ahol a magyar Szentírás: Göncön A századforduló őt is elvitte, ahová sok száz-ezer magyar nincstelen és törpebirtokos ment új vezércsillaga után, A New-York-i Szabadságszobor fénykévéje mutatott a vándor emberlelkek új otthona felé.

Igy jutott Béltecki néni is Amerikába. Imádkozott, dolgozott s az eredmény nem maradt el. Sikertült egy kis vagyont szereznie. Harminc év szorgalmas munkája gyümölcséből felépült a szép faház s hirdeti a becsületes magyar munkás kéz diadalát.

Mi 1936 nyarán thlálkoztunk vele s ő mindjárt örömmel ajánlotta fel hajlékát az óhazai pataki diákoknak. Így láthattuk, hogy napi munkáját mindig Szentírás-olvasással kezdte, este pedig elővette a még lánykorában otthon kapott öreg „Szikszait“-t, melyet könyv nélkül tudott s fakult, használt lapjai már csak emlékeztették az imádságokra.

Sokszor felkerestük. Hazautazásunk előtt is megegyeszer elmentünk hozzá. Hiába csengettünk, hiába kerestük az öreg nénit. Végre is kint a kertben találjuk meg, amint fonyadt cseresznyefa-leveleket gyűjtöget a földről s simogatva azokat, a kidőlt törzsre mutat s könnyes szemmel mondja:

— Tessék már nézni. A mult heti nagy szél kidütötte tövestől. Összetörte, tönkreverte. Ugy érzem, szívemből szakadt ki ez a fa

— Ez bizony nagy kár Béltecki néni. Másutt is okozott ilyen károkat a vihar.

— De ez tönkretette minden örömet. Mire néztek most már ezután? Itt nőtt a kertemben s ez magyar fa volt. Ezen fütüült a Tiszteletes Úr is, mikor tolvajnak nézték. Hiszen tetszik tudni.

— Miért volt ez a fa olyan kedves?, kérdeztem tovább.

— Tetszik tudni, ezt még az én megboldogult jó uram ültette. Ő meghalt két éve s a tavasszal a testvérem. Azóta az adott örömet, ha ide kijöhöttem. Itt eszembe jutott mindaz a sok trabli és öröm, ami itt ért Amerikában meg az ókantriban.

— Mikor jött ki Béltecki néni?

— Annak bizony már több mint 30 éve. Tetszik tudni, szegény ember volt az én uram. Pénzt akart csinálni. Kijött Amérikába. Én meg utána. Ugy volt, hogy három év után hazamegyünk, de bizony itt ragadtunk s már én is csak itt halok meg.

S a szavak árából lassan kibontakoznak előttünk fiatal évei, amikor Kassán dolgozott, férjhezmenetele, majd a vándorlás, Amerikában az új élet kezdete, gyermekei, férjének évekig tartó betegsége, halála, mostani magánya s vágyódása a már harminc s egynéhány évvel ezelőtt elhagyott s azóta nem látott Hernádnémeti szülőföld után. De mindezeket keresztül ott csillogtak bibliás hite, s Istennel való kapcsolatának beszédében s szeretetében kikristályosodó mindennapi gyöngyszemei.

— Nem rossz, hogy így egyedül tetszik élni? Érdeklődöm ismét.

— Én gondolatban a gyermekeimmel vagyok. De azok már „angolok“ s ők kevesebbszer én velem. Én nem tudok angolul s ők nem beszélnek magyarul. De ez már így van itt. Szegény testvéremnek jó. Ő már elment s én is majd utána.

Elbeszélgettünk még egyről s másról. Mr. Pórék disznót vágtak. Mrs. Szatmári újra főz a kórházban. Lám, Széllék a Pine Street-en milyen áldott jó lelkek. Mrs. Berecz levelet kapott Árpád fiától, Patakról s arról, hogy milyen szép volt Domonkos néni is a mult vasárnap három leányával a templomban.

Közben a garázs mellett elkészült a nagy tűz. Már forgatjuk is a szalonnát. Kenyérre, hagymára bőséggel csepeg a zsír. Eszünkbe jut a mult karácsony este. Tetszik rá emlékezni?

— Bizony akkor megsajnáltam a Tiszteletes Urat. Milyen szép ünnepélyünk volt a templomban s a Tiszteletes Ur zuhogó esőben kiment a tengerpartra a világitó-toronyhoz. Csuromvízben jött haza. Bizony, ha gondját nem viselem, talán már meg is halt volna. Ha az édesanyja tudná?

S Béltecki néni tovább beszél örömeiről:

— Azon a héten mindig „máma“ feküdtünk le. Éjszakánként egy-két óráig elbeszélgettünk. S még a Tiszteletes Urnak dzsampolni is volt kedve. De jó is volt akkor.

Éppen esteledik. Tengeri szellő hoz frissítő ájert a Seaside-Park felől s a sinautó hangos robajjal znhog New-york felé. Béltecki néni úrja megszólal:

— Ma még női-köri gyűlés lesz. Már majdnem negyven éve vagyok benne, de még nem hiányoztam. Igen szeretem az egyházam. Ez az én életem, örömem és gazdagságom. Érte mindent odaadnék s azt semennyiért el nem hagynám.

Néhány hét múlva eljött a búcsúzás napja. Talán soha többé nem látjuk egymást s ez a gondolat könnyessé tette szemünket. Nehéz volt ez a pillanat. Búcsúztunk akkor az egyházat, magyarságát, óhazáját oly nagyon szerető többi amerikai magyar testvéreinktől, Márkiéktől, Szélléktől, Dudáséktól, Bodnáréktól is. Utolsó vacsoránk Domonkos néniéknél volt. Alig izlett a jó étel s az asztalra tett virágokban is temetési csokrot láttunk. Oly sok volt mondanivalónk, hogy szinte semmit sem szólottunk. Ekkor kopogás hallatszik s belép Béltecki néni.

— Adni szeretnék valamit Tiszteletes Urnak. Itt van ez a zacskó susinka. Ma csináltam, tessék szívesen fogadni. Mást nem adhatok. Tessék haza vinni s üdvözlöm az Édesanyját.

A susinka elfogy, de íze s a Béltecki néni emléke megmarad.

Biró Sándor—Harangi László.

TABLÓK ELŐTT.

Mikor a viszontlátás öröme, az újságok aktualitása már elkopik, lassan keresni kezdünk. Keressük a régi oszlopokat, egy-egy öreg házat, amit azóta már régen átépítettek. De keressük a régi, homálybamosodó arcokat, a régi barátok arcát.

Ilyenkor zarándokol az ember a tablók elé. Kínos rendben sorakoznak egymás mellé a fejek. Szájukon az örökre odafagyott uniformis mosoly. Van ebben a mosolyban a cimboraság frissességéből, az utrakészülők kicsit félő szorongásából. A szemük, a szemük messzeségbe néz, mintha magyarázatot várna megfejtetlen kérdésekre.

Sok minden felöttlik. Az együtt töltött órák villanó képe, a legújabb hír: elesett a szabadcsapatban, egyetlenre ment. Tulajdonképpen számunkra már akkor meghalt a kikerült barát, mikor kilépett utóljára az iskolából. A nyoma egyideig bennünk marad, néha felújúlnak az emlékek régi írásokból, aztán minden a régi kerékvágásba süllyed. A legmaradandóbban a padok, az agyonnyítt deszkadarabok őrzik. Öreg hátukon mindenki otthagyja a névjegyt, s a pad őrzi az ákombákomp véséseket.

Nagyritkán el-elvetődik felénk egy régi pajtás, de hiába erőlteti a diákos szabad mosolyt, az arca törött, s a szeme nagy, sötét titkokat sejtet.

Mégis maradtak itt régi barátok. Ők nem változtak. A tablóról mindig a régi mosollyal, nyugodt biztonsággal, simogató, meleg szemmel néznek ránk. Jönnek a régi diákok, jönnek az újak, ők maradnak a helyükön, és ugyanolyan szeretettel néznek rájuk, mint ránk . . .

Pedig őket is bántja az élet — . . .

Kiss András VIII. o. t.

ÚJ DON QUIJOTE.

Deme László VIII. o. t.

*Szerettem őszbe, fagyba járni,
tavaszt hazúdvá csókra várni,
szerettem szép Dulcineát.*

*Avarra hullt az őszi harmat,
keletre szálltak őszi varjak,
s én mégis hittem rendületlen
bimbót fakasztó kikeletben.
Hallottam, mint a szél csaholt,
azt hittem, csak a nyár dalolt,
s titkon, epedve, néma vágyban
tavaszbaébredésre vártam*

*Bolond dolog!
Most látom én, megcsalt az álom:
avartakarta néma tájon
a szélmalom tovább forog.*

Könyvismertetés.

Kierkegaard és a világháború utáni teológia.

IRTA: KONCZ SÁNDOR.

(ADebreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem Rendszeres Teológiai Szemináriumából.)

Értékes és szép munka bizonyságaként áll előttünk ez a könyv. Arra a kérdésre akar a szerző feleletet adni, mi a kapcsolat Kierkegaard és a világháború utáni idők teológiája között. Ha valami erősen meghatározza ezt a teológiai gondolkodást, úgy Kierkegaard gondolkodása az. Két főszenpontból vizsgálja a szerző ezt az összefüggést. A mai teológia kritikai jellegét és pozitív tartalmát illetőleg. Megelőzőleg — tájékozódásképen a probléma területén: kijelöli Kierkegaard helyét a szellemtörténetben, bemutatja reneszánszát. A probléma alapvetéseként bőven foglalkozik személyiségével, — ami egyúttal gondolkodása alapvonalait is jelenti. Ennek a rendkívüli embernek csodálatosan összeforrott léte és gondolkodása. A kettőt csak erőszakkal lehet elválasztani. Élete éppoly lenyűgöző, mint gondolatai. Természetesen ezután jön a könyv főrésze: Kierkegaard és a mai teológia összefüggése a kritikai magatartással; és a pozitív tartalom szempontjából. Röviden tárgyalja ezután Kierkegaardnak a mai magyar református teológiára való hatását. Módszert illetőleg a szisztematikus módszert használja.

Patak különösen erősen rezonált ennek a teológiának s rajta keresztül közvetve — de közvetlenül is Kierkegaard gondolataira. Személyes tapasztalataink alapján teszünk bizonyosságot arról, hogy mily nagy épülésre, ébresztésre szólnak Kierkegaard gondolatai. Hálások vagyunk a szerzőnek azért, hogy munkájával is közelebb segít bennünket ahhoz, hogy tisztán lássunk azokban a kérdésekben, problémákban, melyeket Kierkegaard vetett ki és verejtékezett ki magából, amelyet a ma teológiája újra megélt és mi is nagyon magunkénak fedezünk fel.

Kiváló szolgálatot tesz a szerző azzal a pontos bibliográfiával, melyben a ma teológiai és filozófiai irodalmát adja elébünk. Úgy gondoljuk, mindenki köszönetét tolmácsoljuk, mikor ezért a fáradozásáért köszönetet mondunk.

Szabó Imre III. th.

Illusztráció az „ELEKCIÓS VERS”-ből.

Akiről most szó lesz, nevén nem nevezzük,
Mert ezt átok alatt megtiltotta nekünk.
De az már nem titok, hogy *rangrejtve* tanár.
Es, hogy ő előtte mindig üres a tál.
Pedig ő igazán nem is eszik sokat,
Ilyet órála csak a rossznyelv mondogat.
Nyilván rágalom is, hiszen Mikulása
Még mindig csak tejes cuclival táplálja.

Nem is iszik ő „bort,” az csak mástól telik,
Pedig Kassa felé másképp rebesgetik.
Utközben „predikált” s falu végén legott
Gyomorsav hiányról épp ő panaszkodott.

Akiról most szó lesz, az egy remek fiú:
Istók Micu, azaz jobb így: *Mistók Icu*.
Harsány hangon szaval, dobol, furulyázik,
Bár hosszú a nyaka, mégis fülig ázik
Az *ámori-tónak* illatos habjában...
Nem mondhatjuk róla, hogy *romanticátlan*.

HIREINK

KEDVES OLVASÓINKNAK
Istentől áldott karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kívánunk!

Kedves olvasóink!

Az 1938 dec 10-ig beérkezett előfizetéseket köszönettel nyugtázzuk: *Kazinczy Gábor 3 P (Bp.)*; *Végh Józsefné 1·50 P (Sp.)*; *Kállay Julianna 1·50 P (Bp.)*; *Boros István 6 P (Sp.)*; *Moskovits Mór 4 P (Bp.)*; *Hajdu Pál 3 P (Up.)*; *Búza László 5 P (Sz.)*; *Szabó Mihályné 3 P (Oh.)*; *vitész Pálházy Mihály 3 P (Nyh.)*; *Tatár Sándor 3 P (Bp.)*; *Fehér Imre 3 P (Sf.)*; *dr. Sándor Dezső 3 P (Zs.)*; *vitész Kiss Elek 3 P (Pb.)*; *dr. Siegmund Ervin 3 P (Msz.)*; *dr. Szabó Sándor 4 P (Bp.)*; *dr. Maholányi László 3 P (M.)*; *Kellermann Béláné 6 P (Pp.)*; *Arday László 3 P (Mk.)*; *Kádár József 3 P (Tb.)*; *Kecskés Béláné 5 P (Bf.)*; *dr. Ambrus István 5 P (Sp.)*; *dr. Szabó Sándor 3 P (Bp.)*; *Sípos József 4 P (Rk.)*; *Bíró Lajos 1·50 P (T.)*; *Pungur Béla 5 P (Db.)*; *Dabóczy István 1 dollár. (Amerika.)* **KIADÓHIVATAL.**

A tanítóképzőintézet ifjúsága szomorú szívvel búcsúzott szeretett vallásánarról és cserkészparancsnokától: *Harsányi Lászlótól*, aki elhagyta tanári katedráját,

hogy mint tábori lelkész szolgálja tovább Isten dicsőségét Áldott működésének emléke azonban mindig élni fog a diákszívekben, mint ahogy ő is megígérte búcsúbeszédében, hogy „ha ruhája meg is fog változni, szíve sohasem.” — Tanszékének betöltéséig a vallás tanítását és a cserkészparancsnokságot Egressy Lajos segédlelkész, a német nyelv tanítását Boda Béla, Képes Géza és Szőke Balázs gimn. tanárok látják el.

Dr. Szabó Zoltán theol. professzor urat hosszas betegségéből való felgyógyulása alkalmából örömmel köszönti a theologia ifjúsága.

Ismét pataki legátusok hirdették az Igét a Felvidéken: november 12—15-ig 22 theologust küldött ki a tanári kar a felszabadult falvakba. Mindenütt nagy örömmel fogadták őket s ők is sok szép tapasztalatot szereztek. Velük egyidőben a gimn. cserkészcsapat néhány tagja is a Felvidéken járt s a királyhalmeci „magyar a magyarért” akciónál teljesített küldönci szolgálókat. Királyhalmecen gyülekezett a kiküldött theologusok egy része is és a cserkészekkel együtt tértek vissza katonai teherautóval. Két theologus: Bónis Béla és Sükös Pál ott maradtak az akció irodájában egy hétig adminisztrációs teendőket láttak el; utánuk szintén egy hétre Deák István és Takács Béla küldettek ki, Főszerkesztőnk, Z. Elek Béla ugyanekkor a bodzásújfalusi „magyar a magyarért” akciónál maradt s mindmáig ott dolgozik.

A karácsonyi szünet dec. 17-től jan. 4-éig tart.

Szeretett osztályfőnökétől búcsúzott nemrég a gimnázium III/a. osztálya is: Jakabffy Lászlót a budapesti evang. gimnázium rendes tanárává választotta meg.

Pándy Árpád, tanítóképzőintézeti tanár rövid időre szabadságra jött haza a katonaságtól. Ez idő alatt a tanítást ismét átveszi.

Dec. 3-án ismét 20 theologus indult el a Felvidékre a helybeli leventékkel együtt, hogy most immár leventeoktatói minőségben tegyenek szolgálatot hazánknak. Cél: a levente-intézmény propagálása a visszacsatolt területeken.

Regőseink (Bazsó Béla, Bertalan Imre, Istók Miklós, Szabó Imre és Tóth Kálmán) háromhetes felvidéki körutjukról dec. 6-án visszatértek. Ez idő alatt 22 községben rendeztek műsoros délutánokat és az istentiszteleti teendőket is végezték. Valóban „jó munkát“ végeztek!

P. C. Tourette francia lelkipásztor dec. 6-án délután előadást tartott az imateremben. Szép beszédét Ferencz József unitárius segédlelkész tolmácsolta.

Horthy Miklós kormányzó úr neve napját istentisztelettel ünnepelte meg az ifjúság. Az egyházi beszédet Vályi József szénior tartotta. Hétfőn este pedig az internátusokban rendeztek bensőséges Mikulás-estéket.

Az idei theologus-csere alkalmából a budapesti theológiára két diákunk: Baksy Rezső IV. é. és Csorba Géza III. é. hh. küldetett el. Helyettük onnan Tasnády Vilmos III. é. és Kővágó László II. é. theologusok jöttek akadémiánkra.

A visszakerült Felvidékről máris jöttek diákok Sárospatakra: László Béla, IV. é. hh., aki eddigi tanulmányait a prágai theológián végezte és Kulcsár István abszolvált theologus, ki a szlovák nyelvet fogja akadémiánkon előadni. — Visszajött egyszersmind Fazekas Gábor, theologus testvérünk is, akit a csehek még májusban visszahívtak.

Az I. és II. lelkészképesítő- valamint pót-alapvizsgálatok dec. 16—17-én lesznek megtartva. Az alapvizsgára 1, az I. lelkészképesítőre 1, II-ra 9 vizsgázó jelentkezett.

Nov. 18-án ezévben is megkezdődött a „Péntek Esték“ előadássorozat, melynek keretén belül Tóth Mihály, Hegyi József, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Képes Géza és Szabó Ernő tartanak előadásokat.

Koncz Sándornak, a volt főiskolai széniornak most megjelent „Kierkegaard és a világháború utáni theologia“ című értékes doktori disszertációját Debrecenben „summa cum laude“ dicsérettel fogadták.

Halmy Róbert, pesti fényképész dec. 4-én az angol internátusban a tanári kar és az ifjúság részvételével érdekes bűvész-előadást rendezett.

A tánciskola dec. 10-én fejeződik be műsoros próbabál keretében.

Elkészült a kassai országzászló s jelenleg az imateremben van közszemlére kitéve. A nehéz és finom anyagból készült, mintegy 4 méter hosszú gyönyörű zászló egyik oldalán a magyar címer „Igy volt, így lesz“ és „Cum Deo pro patria et libertate“ felírásokkal, másik oldalán a Rákóczi család, Kassa város, Sárospatak végül a főiskola cimere van behimezve.

— **Nótaszóra nyílt meg** dec. 10-én este Tárczy Árpád közigazgató úr házának ajtaja a teol. ifjúság előtt. Árpádot köszöntőtűnk. Az otthon vendégszerető légkörében felkacagott a humor, csengett a pohár s zúgott a régi nóta: „Vihar a levelet ide-oda fújja... a harctér... az édesanya most is fülébe csengő kívánsága: Lelkipásztor légy fiam! — Az lett palást nélkül is, ifjú lelkek pásztora. Isten áldja meg a mi lélek szerint lelkész közigazgató urunkat.

Szerkesztőségi hírek: Pályázatot hirdetünk karácsonyi, esetleg husvéti és pünkösd-i mendikáns-versek írására; a versben lehetőleg foglaltassék benn a visszanyert területekre vonatkozó aktualitás.